

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.743/2016/5.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Böszörményiné dr. Kovács Katalin előadó bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Kolozsvári-Kiss Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kolozsvári-Kiss István ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Papp Gábor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sztanó Judit ügyvéd)

A per tárgya:

személyhez fűződő jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.282/2016/5/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 20.P.20.765/2014/28.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését részben - a perköltség és illeték megfizetésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét a blogoldalon történt jóhírnévsértés és emberi méltóság megsértésének megállapítása iránti kereset elutasítása, valamint az 500.000 (ötszázezer) forint nem vagyoni kártérítés tekintetében helybenhagyja. Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A peres felek maguk viselik első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségeiket.

A le nem rótt 310.000 (háromszáztízezer) forint kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből a felperes és az alperes személyenként 155.000 (százötvenötezer) forintot köteles megtéríteni az államnak külön felhívásra.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 1999-től a .. Szervezetének (a továbbiakban: ..) és a ..(a továbbiakban: ..) a jogi képviselője volt.
- [2] A felperes egy névtelen levél nyomán, az .. által összeállított „... családfakutatás Budapest 2011.” megnevezésű dokumentum egy példányát átadta ..főrabbinak, egy másik példányát ..rabbinak, a .. és a .. ügyvezető igazgatójának. A dokumentum tartalmazta a felperes felmenőinek - vallási hovatartozására is vonatkozó - anyakönyvi kivonatait, és a felperes nagymamájának gyászjelentését. Az adatok rabbitestület előtt történő nyilvánosságra hozatala következtében a felperes lemondásra kényszerült a ..-nál betöltött elnöki tisztségéről, visszavonták a .. és a .. közgyűlésébe szóló mandátumát, felmondták a .. Közalapítványnál és a ..-nél ügyvédi megbízását, továbbá az .. Egyetemen nem kérték fel újra az oktatói feladatok ellátására, a .. utcai zsinagógában tevékenyen nem vehetett részt a vallási szertartásokon.
- [3] A felperes feljelentését követően az alperes 2011. július 17-i nyilatkozatában a vallási szabályok ismertetését követően közölte, hogy rabbiként kötelessége volt az ellenőrzés. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján pedig a felperes a vallási törvények szerint nem zsidó származású, így a felperes becsapta rabbijait, tudatosan hazudott, tévedésben tartotta a közösséget.
- [4] Az alperes 2012. június 18-án a „...” elnevezésű blogoldalon közzétett „...” című közleményében a felperessel összefüggésben utalt a zsidó temetővel kapcsolatos visszaélésekre, hogy az ügyvédek nem próbálták meg visszaperelni a pénzt, hogy a felperes tévedésben tartotta a zsidó közösséget. 2012. június 19-i „...” című bejegyzésében a felperes magatartásával kapcsolatban kifejtette: tíz éven át megtévesztette rabbiját, közösségét, holott tudta, hogy a zsidóság anyai, nagymamai vonalon nem öröklődik, és nagymamája nem volt zsidó származású, ennek ellenére beperelte, aki ezt kikutatta. Az a vallás, amiben a felperes hitt, a család, a megtévesztés, a karriervágy, a kompenzáció és a haszonszerzés vallása volt.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát és emberi méltóságát. A jogsértés miatt kérte kötelezni az alperest, hogy a jogellenesen összegyűjtött adatokat a továbbiakban ne terjessze, ne továbbítsa, semmisítse meg, kötelezze az alperest a jogsértés abbahagyására, attól való eltiltásra, a blogbejegyzés törlésére. Elégtételt adó nyilatkozat közzétételére kérte kötelezni az

alperest a Népszabadság című napilapban. A jogtalan adatkezelés miatt 500.000 forint, a nyilatkozatban foglaltak miatt további 500.000 forint, valamint a blogbejegyzések miatt is 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 forintot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [8] Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint mivel a felperes írásban nem járult hozzá különleges személyes adatai kezeléséhez, ezért az azokat tartalmazó dokumentumot az alperes jogalap nélkül kezelte és továbbította harmadik személyek számára. Az adatok nem vesztették el személyes adat jellegüket, azzal, hogy a felperes az egyház tagjává vált. Ugyanakkor a jogellenes adatkezeléssel összefüggésben az emberi méltóság megsértését nem ítélte megállapíthatónak. A felperes édesanyjának vallási hovatartozására vonatkozó anyakönyvi kivonatban szereplő adatok tekintetében a felperes édesanyja élhetett igénnyel, azonban ez a jogosultság az érintett halálával megszűnt.
- [9] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a blogbejegyzésekben a felperes személye beazonosítható volt, azonban a bejegyzések véleményeket tartalmaztak, amelyek kifejezőmódjukban nem indokolatlanul bántóak, sértőek.
- [10] Mindezek alapján a felperes jogsértés megállapítása iránti keresetét nem ítélte megalapozottnak. A jogellenes adatkezelés miatt kötelezte az alperest 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére.
- [11] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes emberi méltóságát azzal, hogy a más által összeállított, a felperes rokoni kapcsolatait feltáró, ezekből a felperes vallására vonatkozó következtetésre alkalmas iratmásolatokat tartalmazó iratfüzetet harmadik személynek a felperes hozzájárulása nélkül eljuttatta. Megállapította továbbá, hogy az alperes a felperes jóhírnevét megsértette azzal, hogy a 2011. július 17-én kelt és nyilvánosságra hozott nyilatkozatában valótlanul állította, hogy a felperes az elmúlt tíz évben szándékosan becsapta rabbijait, tudatosan hazudott és tévedésben tartotta közösségét. Megállapította azt is, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnevét a .. elnevezésű blogon 2012. június 18-án közzétett „...” című írásban annak valótlan állításával, hogy a felperes saját, jól átgondolt érdekében tévedésben tartotta a zsidó közösséget, továbbá az ugyanitt 2012. június 19-én „...” című írásban valótlanul állította, hogy a

felperes tíz éven át tudott hazudni, megtéveszteni a rabbiját, közösségét. Megsértette a felperes emberi méltóságát, amikor ugyanezen írásban csalónak nevezte. Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és kötelezte, hogy a fenti blogbejegyzésekből a jogsértőnek megállapított részeket törölje. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet megállapítást tartalmazó rendelkező részét a jogsértés elismerésére vonatkozó nyilatkozatával 15 napon belül a .. részére juttassa el magánlevélként. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forintot. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Jogi álláspontja szerint a jogerős ítélet a Ptk. 78. § (2) bekezdésébe, 339. § (1) és 359. § (1) bekezdésébe, valamint a Pp. 206. § (1) bekezdésébe és a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 5. § (1)-(2) és (4) bekezdésébe ütközik. Előadta, hogy a fellebbezésben írt érveire felülvizsgálati érvként is hivatkozik.
- [13] Megítélése szerint a jogellenes adatkezelés emberi méltóságot sértő voltával kapcsolatban helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a felperes személye ellen irányuló közvetlen támadás hiányában a Ptk. 76. §-ában védett emberi méltóság megsértésének megállapítására nincs lehetőség, továbbá az iratfüzetben szereplő adatok a felperes édesanyjának személyiségét érintik. Tévedett a másodfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az alperesnek írásbeli felhatalmazással kellett volna rendelkeznie a felperes különleges személyes adatainak kezeléséhez. Utalt a 32/2003.(VI.4.) számú AB határozatra. A .. alapszabályának 22. §-a alapján a rabbi alperesnek joga és kötelezettsége is tudatni más vallási előljárókkal, hogy a .. valamely tagja megtéveszti a vallási közösségét származását illetően. Az egyházi autonómia Alaptörvényben deklarált elve alapján, a vallási normák érvényre juttatása érdekében került sor a felperes által korábban önként nyilvánosságra hozott személyes adat, azaz általa állított zsidó származását cáfoló adat továbbítására. Az alperes szerint az adatkezelés célhoz kötötten történt, nyilvánvaló indoka volt annak a vallási normák érvényre juttatása. Nem tartotta értelmezhetőnek, hogy a felperes emberi méltósága miként sérült, figyelemmel arra is, hogy a felperes a származására irányuló adatot, tehát hogy állítása szerint zsidó, maga hozta nyilvánosságra és saját döntése volt az is, hogy a zsidó hitközségbe lép és olyan tisztséget vállal, amelynek feltétele, hogy zsidó származású legyen.
- [14] A 2011. július 17-i nyilatkozat tekintetében az elsőfokú bíróság

helyesen állapította meg, hogy az abban sérelmezett közlések véleménynyilvánításnak minősülnek, így jóhírnévsértés megállapítására nem adnak alapot. Előadta, hogy a felperes az alperes előadását nem vitatta, az alperes eleget tett bizonyítási kötelezettségének. A felperes tudta, hogy a zsidó vallás, illetve vallási normák súlyos megsértését jelenti, ha valaki származását illetően a hitközséget és annak tagjait megtéveszti.

- [15] A blogbejegyzésekkel összefüggésben fenntartotta, hogy az írás nem nevezte meg a felperest és összességében nem is a felperes személyével, hanem a hitközségen belül kialakult helyzettel foglalkozott. A közlések olyan véleménynek minősülnek, amelyek alapján a felperes nem válik beazonosíthatóvá, így a felperes keresetösségi joga is hiányzik, amellet, hogy jogsértés sem valósult meg a közlésekkel. Az „...” című bejegyzés szintén véleményeket tartalmaz, amelyek valós ténybeli alapokon nyugszanak és kifejezőmódjukban sem indokolatlanul durván sértők, bántók. Tételesen is igaz az, hogy a felperes több éven keresztül tévedésben tartotta a vallási közösség tagjait. A csalónak minősítés a vélemény kategóriájába tartozik, a kifejtettek okán pedig nem tekinthető indokolatlanul bántónak.
- [16] A nem vagyoni kártérítés tekintetében előadta, hogy úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható, a felperes nem jelölt meg konkrét hátrányt, amely az alperes eljárásával releváns összefüggésbe hozható, nem is valószínűsítette a hátrány bekövetkezését. A felperes által vélt hátrányokat, ha azok valóban bekövetkeztek, nem az alperes okozta és a felperes tisztségei sem azért szűntek meg, mert a felperest érintő adatok nyilvánosságra kerültek, hanem azért, mert a hitközség, illetve a rabbi testület egységes álláspontja szerint a felperes a zsidó vallási normákat megsértette, mivel azok alapján származása szerint egyes tisztségeit nem tölthette volna be, az ügyvédi megbízását pedig bizalomvesztés miatt mondták fel. Az ügyvédi megbízástól és egyéb megbízatásoktól való elesés nem minősül nem vagyoni hátránynak. A megítélt nem vagyoni kártérítés összege mindezeken túlmenően kirívóan magas és eltúlzott. A Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközik a döntés, mert kirívóan okszerűtlen a mérlegelés.

- [17] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben megalapozott.
- [19] A felülvizsgálati eljárás rendkívüli jellegéből adódóan a Pp. 270. § (2) és a 272. § (2) bekezdése szerint a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt, megsértett jogszabályhelyek és azok indokai alapján bírálhatja felül. Ebből következően a fellebbezési érvelésre utalás a felülvizsgálati eljárásban nem volt figyelembe vehető.

- [20] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a Ptk. 78. § (2) bekezdése, a Ptk. 339. § (1) és a 359. § (1) bekezdése továbbá az Avtv. 5. § (1)-(2) és (4) bekezdése megsértését állította, míg megsértett eljárási szabályként a Pp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozott.
- [21] Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet sérti az Avtv. 5. §-át. E rendelkezés (1) bekezdése alapján személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet. Az adatkezelés minden szakaszában meg kell felelnie e célnak. A (2) bekezdés értelmében csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas, csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig. Helyesen foglalt állást az ítélőtábla abban a kérdésben, hogy az alperes azzal, hogy blogbejegyzéseiben közzétette a felperes személyes adatait, megsértette a személyes adatok kezelésére irányadó, célhoz kötöttség elvét. Az alperes tévesen állította, hogy a célhoz kötöttség elvének megfelelően került sor a felperes személyes adatainak továbbítására. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az a körülmény, hogy a felperes a tagfelvétel során esetlegesen lemondott a vallási hovatartozásával kapcsolatos különleges adatok kezelésével összefüggésben őt megillető jogokról, az csupán a célhoz kötöttség elvének megfelelően értelmezhető, azaz nem járhat azzal a következménnyel, hogy ezt követően az egyház keretein kívül bárki számára megismerhetővé tehetők ezek az adatok. Erre az alperest nem jogosítja fel az sem, hogy rabbiként a vallási szabályok betartása felett jogosult és köteles őrködni.
- [22] A Ptk. 76. §-a értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen - egyebek mellett - az emberi méltóság megsértése. A Kúria osztotta az ítélőtábla jogi álláspontját, miszerint az emberi méltóság megsértésének megállapítását megalapozza az olyan személyes adatok kezelésére vonatkozó előírások be nem tartása, mint a vallási hovatartozás.
- [23] A Ptk. 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A jóhírnévsértés megállapítására az olyan valótlan és a személy hátrányos megítélését kiváltó közlés alkalmas, amely tényt határozottan vagy burkoltan állít. Nem minősül tényállításnak az a közlés, amely valamilyen magatartás megvalósulásának konkrét módjára, tartalmára és formájára nézve előadást nem tartalmaz, nem jelöl meg cselekvőséget az adott személy részéről. Az az elv, hogy a társadalom tagjait valóságos értékük alapján ítélik meg, akkor érvényesülhet, ha az adott személyre vonatkozóan az objektív valóságnak megfelelő tények jelennek meg. Ellenkező esetben a közlések jóhírnévsértést valósítanak meg. A bíráló, vélemény akkor ad alapot a Ptk. 76. §-a szerinti

személyiségvédelemre, amennyiben kifejezésmódjában indokolatlanul bántó, sértő, megálázó.

Az emberi méltóság megsértését azok a kijelentések alapozzák meg, amelyek emberi mivoltában alázzák meg az érintett személyt.

A Kúria egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes blogjában közöltek véleményt fogalmaztak meg a felperes magatartásával kapcsolatban. A közöltek nem tekinthetők tényállításnak, mivel az eseményekkel összefüggésben az alperes megítélését, álláspontját tartalmzták. Ebből következően nem tényállítás történt, tehát az alperest a közlések vonatkozásában nem terhelte bizonyítási kötelezettség. Az alperes a való tényekre, azok összefüggéseire alapított következtetést fogalmazott meg, ez pedig nem sérti a jóhírnevet, még akkor sem, ha negatív tartalmat hordoz. Véleményként a sérelmezett kijelentések nem önkényesek, a való tényektől elrugaszkodottak, kifejezésmódjukban sem indokolatlanul bántóak. Ez a ténylegesen történtek értékelése, ami nem ad alapot jogsértés megállapítására.

Azzal, hogy a való tényeket az alperes egymással összefüggésbe hozta, és azok alapján a felperes magatartását kritika tárgyává tette, a véleménynyilvánítás szabadságával élt, nem adott okot személyiségvédelemre.

Erre tekintettel a Kúria a jóhírnévsértés miatt elrendelt objektív jogkövetkezmények alkalmazását is mellőzte.

[24] Nem ítélte alaposnak a felperes emberi méltóság megsértésére alapított keresetét sem e körben A „csaló” kifejezés nem alkalmas az emberi méltóság megsértésére, figyelemmel a közlés alapjául szolgáló tényekre is.

[25] A Kúria a fentiekben kifejtettek alapján a felperes keresetének jogalapját csak részben ítélte megalapozottnak. Következésképpen az igényelt nem vagyoni kártérítés összegszerűsége sem megalapozott teljes körűen. Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegét helyes mérlegeléssel állapította meg 500.000 forintban, azzal a Kúria is egyetértett.

[26] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése szerint részben hatályon kívül helyezte, és a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az elsőfokú ítéletet a blogoldalon megvalósított jóhírnévsértés és emberi méltóság megsértése tekintetében előterjesztett kereset elutasítása és a megítélt nem vagyoni kártérítés vonatkozásában helybenhagyta. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[27] Ptk. 78. §, 339. §, 359. §, Pp. 206. §,

Záró rész

- [28] A Kúria a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint rendelkezett a felülvizsgálati eljárási költség viseléséről.
- [29] A 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a le nem rótt 90.000 forint kereseti, 120.000 forint fellebbezési és 100.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes és az alperes fele-fele arányban köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.
- [30] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. április 12.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

AM

tisztviselő